

Estudiar a Europa

**Preus de matrícules i beques
a les universitats europees**

Desembre 2012

Estudiar a Europa

Preus de matrícules i beques a les universitats europees

Desembre 2012

Autor: Enric Tello

Col·laboracions: Laura de la Villa, João França i Vera Sacristán

Resum Executiu

Presentem dades comparatives molt recents dels preus públics dels estudis universitaris als països europeus, tant de grau com de màster.

Així mateix, oferim per primer cop dades comparatives de tota Europa sobre els imports de les beques públiques universitàries i el nombre d'estudiants que les reben.

Les conclusions principals d'aquest estudi són les següents:

PREUS

A manca de dades de Luxemburg i Holanda, i atenent als preus mitjans, Espanya era el curs passat el 10è país amb els estudis de grau i màster més cars dels 25 que formen la Unió Europea, i el 5è més car de la UE-15. Si prescindim del cas de Xipre, on els preus declarats només s'apliquen als estudiants extra-comunitaris, Espanya es trobava al lloc 9è de l'Europa política i al 4art més car de la UE-15.

Els preus màxims situaven Espanya i Catalunya en el 9è lloc més car de la UE i el 3er més car de la UE-15 en estudis de grau. En estudis de màster eren al 4art lloc més car de la UE-15.

Després de l'augment d'aquest curs, i també prescindint de Xipre, Espanya ha passat a ser el 8è més car de la Unió Europea en els estudis de grau, i al 7è en els de màster. A la UE-15 ha esdevingut el 3er més car en estudis de grau i el 4art en els de màster, tant atenent als preus mitjans com als màxims.

Catalunya també ha esdevingut el tercer país més car en estudis de grau a la UE-15, després d'Irlanda i el Regne Unit, i el 4art en estudis de màster. Tant per als estudis de grau com per als de màster, la mitjana de preus públics a Catalunya és més alta que al conjunt d'Espanya.

A 8 dels 34 sistemes universitaris europeus analitzats, nacionals i regionals, els estudis de grau són gratuïts. A un total de 19, el preu màxim és inferior al preu mínim dels mateixos estudis a Catalunya. I és que Catalunya, després de l'últim augment, ja té els tercers preus mínims més cars dels 34 analitzats. A 22 dels 34 casos, el preu màxim és inferior al preu màxim a Espanya.

A 6 d'aquests països, també són gratuïts els estudis de màster. A un total de 21 dels 34 sistemes europeus analitzats, el preu màxim dels estudis de màster és inferior al preu mínim d'aquests estudis a Catalunya. A 23, el preu màxim és inferior al preu ordinari màxim a Espanya. Si es computen també els màsters a preus diferenciats, aleshores 26 dels 34 sistemes universitaris tenen preus màxims inferiors als d'Espanya.

ESTUDIAR A EUROPA

Preus de matrícules
i beques a les
universitats europees

RESUM EXECUTIU

A més, a quasi tots els (pocs) països on els estudis universitaris són més cars que a Espanya, el percentatge d'estudiants que els han de pagar és substancialment inferior que a casa nostra.

BEQUES

Es constata que els països amb preus més alts no ofereixen més beques per compensar-los.

Més aviat al contrari: en termes generals, són els països on els estudis són gratuïts o més barats els que bequen percentatges més amplis de la població estudiantil (en alguns casos, el 100%) amb uns imports més alts (beques salari).

A Espanya, el nombre de beques representa aproximadament un 23% de la població estudiantil. Cal tenir en compte que les dades computen beques, i no persones: per tant, aquesta xifra és una sobreestimació, ja que és freqüent que un mateix estudiant rebi més d'una beca per conceptes diferents. A Catalunya, la cobertura és tres punts inferior, d'un 18%.

ESTUDIAR A EUROPA

Preus de matrícules
i beques a les
universitats europees

1

Un informe de la Comissió Europea que Espanya no ha contestat

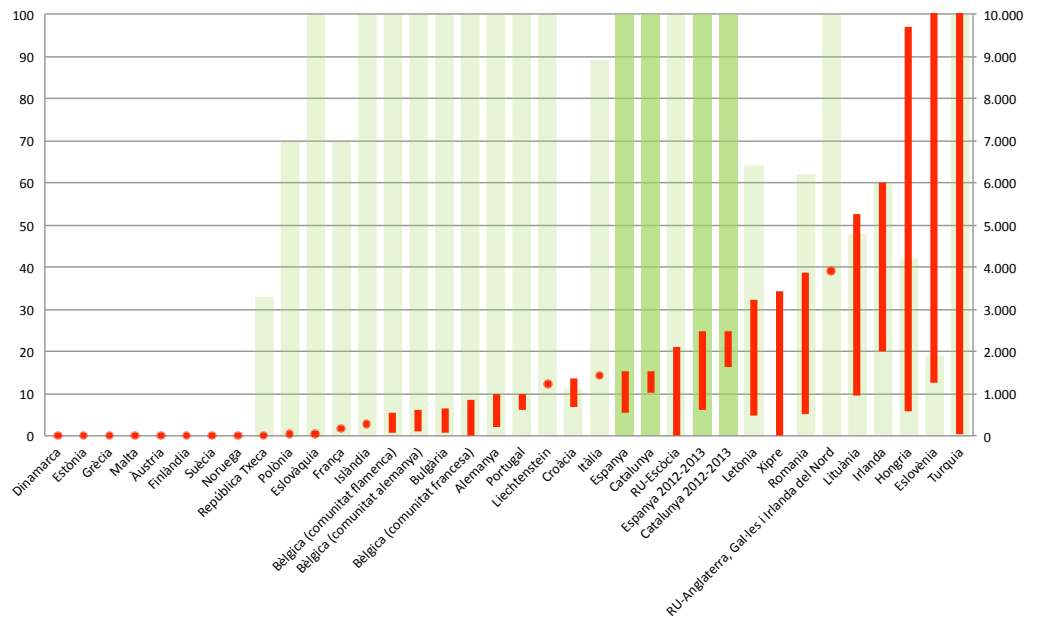
L'informe *National Student Fee and Support Systems, 2011/12* elaborat per la Comissió Europea permet una comparació dels rangs màxim i mínim de preus públics que van pagar els estudiants universitaris de grau i de màster (no inclou informació sobre els preus del doctorat) a trenta-dos països o regions d'Europa el curs 2011-2012. Així mateix, l'informe ofereix dades sobre els imports de les beques i el nombre d'estudiants que en gaudien.

Espanya no ha aportat la seva informació per a l'elaboració d'aquest informe. Tampoc no ho han fet Holanda i Luxemburg. Les dades de preus i beques a Catalunya i Espanya que presentem per poder completar la comparació provenen de les *Estadísticas de precios públicos universitarios* que publica anualment el ministeri competent en matèria d'universitats i dels *Datos y cifras del sistema universitario español*, també publicat anualment pel mateix ministeri.

Preus dels estudis de grau

GRÀFIC 1

Preus mínims i màxims d'un curs de grau, en euros (a l'eix de la dreta, i en vermell), i percentatge d'estudiants que els paguen (a l'esquerra i en verd). El curs de referència és el 2011-12, quan no s'especifica el contrari.

Surten del gràfic: Eslovènia, màx=12.373€ i Turquia, màx=18.226€.

En analitzar les dades d'aquest gràfic, cal tenir present que ofereix la informació dels rangs dels preus per curs, és a dir, dels seus valors mínims i màxims. Per a una millor interpretació, es combinen amb la informació del percentatge d'estudiants que els paguen. Tanmateix, hi ha força països on les situacions difereixen per regions. Per exemple, a Alemanya hi ha tres Länder (Bavaria, Hamburg i Baixa Saxònia) on els estudiants paguen preus de matrícula, mentre que a tota la resta els estudis de grau són gratuïts i els estudiants sols paguen unes mínimes taxes administratives. A la Gran Bretanya, els estudis de grau a Escòcia són gratuïts per a tots els estudiants d'Escòcia i de la resta de països de la Unió Europea, mentre que són de pagament per als estudiants de la resta de la Gran Bretanya i per als no comunitaris. Per facilitar la comparació, els països o regions estan ordenats segons els preus màxims dels estudis de grau, i aquesta ordenació es manté en tota la resta de gràfics d'aquest informe.

La primera impressió general és que no existeix un únic model, sinó una àmplia gamma de situacions força contrastades. A vuit països l'accés als estudis de grau és gratuït, si més no per als estudiants nacionals o membres de la UE: Dinamarca, Estònia, Grècia, Malta, Àustria, Finlàndia, Suècia i Noruega. A uns altres onze països o regions els estudis universitaris de grau costen entre unes poques desenes d'euros fins a un màxim de mil euros per curs: República Txeca, Polònia, Eslovàquia, França, Islàndia, Bèlgica,

ESTUDIAR A EUROPA

Preus de matrícules
i beques a les
universitats europees

2**PREUS DELS
ESTUDIS DE GRAU**

Bulgària, Alemanya i Portugal. A tres països més, cada curs del cicle de grau costa entre mil dos-cents i mil quatre-cents euros: Liechtenstein, Croàcia i Itàlia. A la part més alta d'aquest grup es trobaven Catalunya i Espanya el curs 2011-12.

Amb el canvi substancial de preus del curs 2012-13, Catalunya i Espanya s'han incorporat de ple a l'heterogeni grup de deu països anglosaxons i de l'Est d'Europa on els preus d'un curs universitari de grau arriben a costar des de dos mil fins a més de divuit mil euros: Escòcia, Letònia, Xipre, Romania, Anglaterra, Gal·les i Irlanda del Nord, Lituània, Irlanda, Hongria, Eslovènia i Turquia. Tanmateix, a Escòcia i Xipre aquests preus només s'apliquen als estudiants extra-comunitaris (o també del Regne Unit en el cas d'Escòcia), per la qual cosa es tracta d'un reduït grup de només vuit països o regions d'un total de 32 (sense comptar-hi Espanya).

Quant més ampli és el ventall de preus, més important resulta conèixer quin és el percentatge d'estudiants que els paga. El Gràfic 1 recull també aquesta informació. En el cas d'Espanya i Catalunya, les reduccions dels preus de matrícula tenen la consideració de beques. Per això no apareixen en el Gràfic 1. Més endavant en aquets informe s'analitza la situació comparativa de les beques, i es constata que Catalunya i Espanya no disposen d'un sistema de beques especialment generós (vegeu el gràfics 3 i 4).

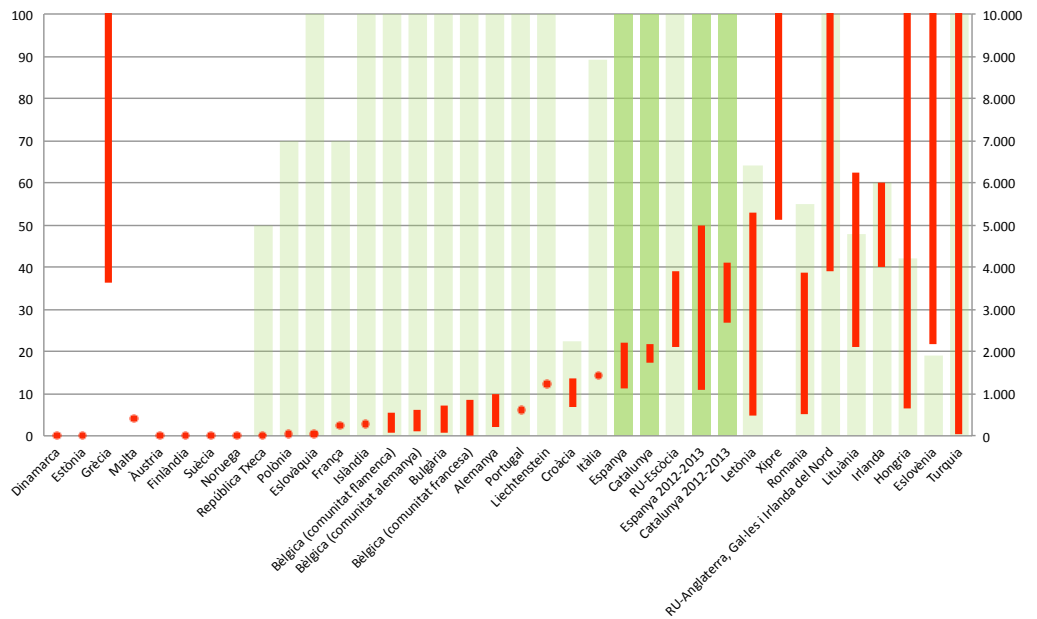
Així, doncs, a Catalunya i Espanya el nombre d'estudiants que paga els preus públics establerts i no rep cap mena de beca és substancialment més alt que a la majoria dels països europeus de preus alts.

3

Preus dels estudis de màster

GRÀFIC 2

Preus mínims i màxims d'un curs de màster, en euros (a l'eix de la dreta, i en vermell), i percentatge d'estudiants que els paguen (a l'esquerra i en verd). El curs de referència és el 2011-12, quan no s'explicita el contrari.

Surten del gràfic: Grècia màx=12.000€, Xipre màx=10.250€, RU-Anglaterra, Gal·les i Irlanda del Nord màx=36.583€, Hongria màx=10.828€, Eslovènia màx=11.508€ i Turquia, màx=17.110€. No s'inclouen els màsters universitaris d'Espanya a preus diferenciats (vegeu el text per a més detalls).

El Gràfic 2 permet comparar els intervals dels preus per curs dels màsters universitaris (oficials). En el cas d'Espanya, no s'hi inclouen els màsters a preus diferenciats. Es tracta d'una petita quantitat de màsters universitaris avui concentrats a tres comunitats autònomes. Cal tenir present, però, que el preu per curs d'aquests màsters arriba fins als 9.000€.

Comparant els gràfics 1 i 2 s'observa que a un cert nombre de països o regions els preus dels estudis de màster són més alts que els de grau. Això passa principalment als països anglosaxons i de l'est d'Europa on ja són més alts els preus dels graus. La majoria de països que tenen un accés gratuït o força econòmic al grau també els mantenen en el màster. Concretament, a sis dels vuit països on els estudis de grau són gratuïts també ho són els de màster (tots menys Grècia i Malta). Als altres onze països o regions on els estudis de grau costen entre unes poques desenes d'euros fins a un màxim de mil euros per curs, també els estudis de màster tenen aquests preus.

En canvi, a Espanya en general i, en particular, a Catalunya, els estudis de màster són substancialment més cars que els de grau.

ESTUDIAR A EUROPA

Preus de matrícules
i beques a les
universitats europees

3

**PREUS DELS
ESTUDIS DE MÀSTER**

Així mateix, el nombre d'estudiants que paguen aquests preus és molt alt, especialment si es compara amb el percentatge d'estudiants que els paguen en els països que tenen preus similars als nostres.

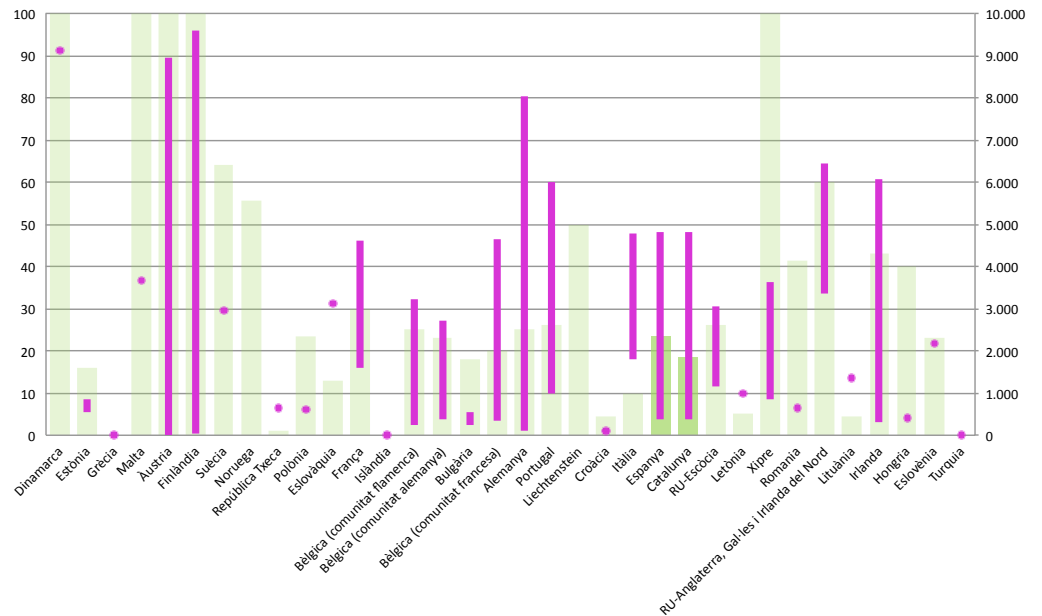
4

Beques

Per poder comparar de forma adequada el cost que comporten els estudis universitaris, és important conèixer també quin és el suport econòmic que reben els estudiants de cada país. Per això dediquem aquest apartat a analitzar els imports de les beques dels diversos sistemes, i el percentatge d'estudiants que en gaudeixen. Cal tenir present, però, que l'estudi no aporta dades sobre la subvenció indirecta a través d'allotjaments estudiantils, menjadors universitaris i reduccions de les tarifes de transport, que en alguns països són molt rellevants.

GRÀFIC 3

Imports mínims i màxims d'una beca anual basada en necessitats, en euros (a l'eix de la dreta, i en lila), i percentatge d'estudiants que en gaudeixen (a l'esquerra i en verd). Curs 2011-12.

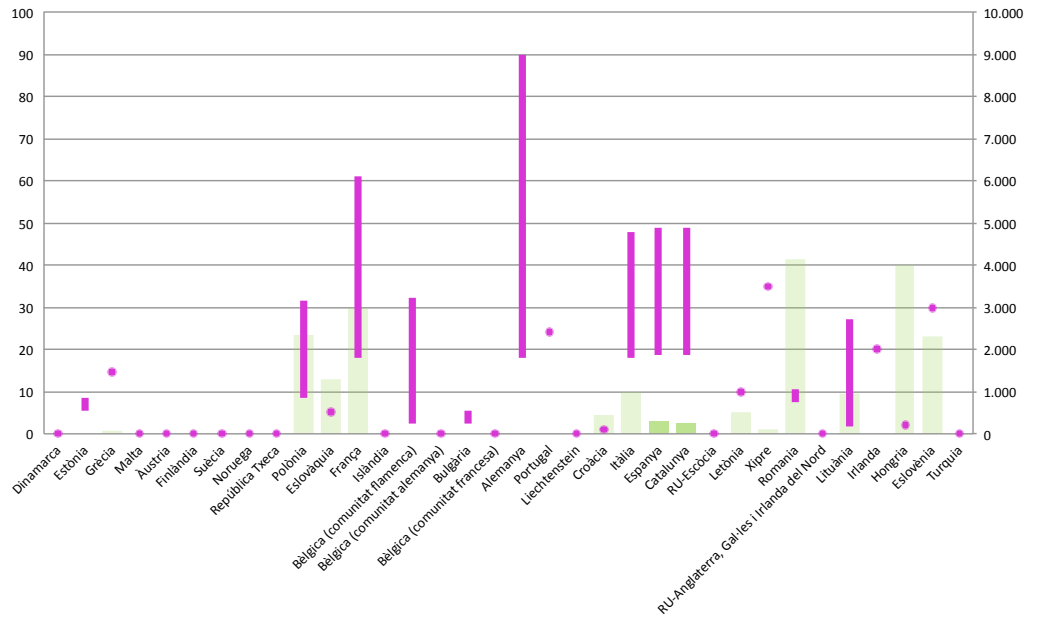
Surten del gràfic: Noruega=11.591€ i Liechtenstein=20.282€. En el cas de Catalunya i Espanya, l'import estimat de cada tipus de beca s'ha obtingut dividint el volum total pagat per les administracions públiques pel nombre de persones beneficiàries, de manera que el rang de variació no és estrictament entre beques sinó entre imports mitjans de cada tipus de beca.

4

BEQUES

GRÀFIC 4

Imports mínims i màxims d'una beca anual basada en mèrits, en euros (a l'eix de la dreta, i en lila), i percentatge d'estudiants que en gaudeixen (a l'esquerra i en verd). Curs 2011-12.

Nota: En el cas de Catalunya i Espanya, l'import estimat de cada tipus de beca s'ha obtingut dividint el volum total pagat per les administracions públiques pel nombre de persones beneficiàries, de manera que el rang de variació no és estrictament entre beques sinó entre imports mitjans de cada tipus de beca.

En primer lloc, s'observa que les beques basades en necessitats -és a dir, en la situació econòmica de l'estudiant i la seva família- estan molt més generalitzades a Europa que les beques basades només en els mèrits acadèmics: 29 dels 32 països o regions que han proporcionat dades a l'informe de la Comissió Europea ofereixen beques basades en necessitats, mentre que tan sols 18 casos dels 32 (56%) ofereixen beques basades en el mèrit. Catalunya i Espanya s'afegeixen a aquest darrer grup.

Les dades desmenteixen que la minoria de països o regions d'Europa que han optat per preus alts o molt alts compensin aquesta dificultat d'accés a través del sistema de beques. Els gràfics 3 i 4 mostren clarament que és al grup de països nòrdics, que mantenen un accés gratuït als estudis universitaris, on hi ha més estudiants que cobren beques i on aquestes tenen imports més alts (són beques salari). Alguns dels països intermedis amb preus moderats també tenen beques força generoses, però el grau de cobertura és menor: a Alemanya, Bèlgica, França o Portugal menys d'una tercera part dels estudiants cobra alguna beca. La situació no és gaire millor al grup de països anglosaxons i de l'Est d'Europa on l'ensenyament universitari resulta molt més car que a la resta: tret del Regne Unit, on cobren alguna

ESTUDIAR A EUROPA

Preus de matrícules
i beques a les
universitats europees

4

BEQUES

beca el 60% dels estudiants, i a Xipre on tots els estudiants en tenen alguna, a la resta de països amb preus molt alts la cobertura de beques oscil·la entre poc més del 40% (Irlanda, Romania i Hongria) fins al 5% de Letònia, o la total absència de beques a Turquia. A Espanya cobra alguna beca al voltant d'un 23% dels estudiants universitaris (tot i que la xifra està sobreestimada en comptar beques en lloc de becaris, i no tenir en compte el cobrament simultani de més d'una). A Catalunya la cobertura és cinc punts inferior, d'un 18% .

Fonts de les informacions utilitzades

Datos y Cifras del Sistema Universitario Español. Curso 2011-2012
<http://www.mecd.gob.es/educacion/universidades/estadisticas-informes/datos-cifras.html>

Estadísticas de precios públicos universitarios. Curso 2012-2013
<http://www.mecd.gob.es/educacion/universidades/estadisticas-informes/estadisticas/precios-publicos.html>

National Student Fee and Support Systems, 2011/12
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/facts_and_figures_en.php

Desembre 2012

www.observatoriuniversitari.org